

sreda, 15. december 2021

P9_TA(2021)0506

Sodelovanje na področju boja proti organiziranemu kriminalu na Zahodnem Balkanu**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. decembra 2021 o sodelovanju na področju boja proti organiziranemu kriminalu na Zahodnem Balkanu (2021/2002(INI))**

(2022/C 251/08)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju ustreznih konvencij OZN, zlasti Konvencije OZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in njenih protokolov (Palermski protokol iz leta 2000) ter Konvencije Združenih narodov proti korupciji,
- ob upoštevanju Kazenskopravne konvencije o korupciji in Civilnopravne konvencije o korupciji Sveta Evrope, ki sta v Strasbourgu na voljo za podpis od 27. januarja 1999 oziroma 4. novembra 1999, ter resolucij (98) 7 in (99) 5 o ustanovitvi Skupine držav proti korupciji (GRECO), ki ju je 5. maja 1998 oziroma 1. maja 1999 sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o odstopu postopkov v kazenskih zadevah,
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma,
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o kibernetiki kriminaliteti (Budimpeška konvencija),
- ob upoštevanju dejavnosti odbora strokovnjakov za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma (MONEYVAL) ter priporočil projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 26. junija 2018, 18. junija 2019 in 25. marca 2020 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2018/1788 z dne 19. novembra 2018 v podporo Centru jugovzhodne in vzhodne Evrope za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem pri izvajanju regionalnega časovnega načrta za boj proti nedovoljeni trgovini z orožjem na Zahodnem Balkanu ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. februarja 2018 z naslovom Verodostojna širitvena perspektiva in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom (COM(2018)0065),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2020 o strategiji EU za varnostno unijo (COM(2020)0605),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2020 z naslovom Akcijski načrt EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0608),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. aprila 2021 o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 (COM(2021)0170), ki mu je priložen delovni dokument z naslovom „EMPACT, the flagship EU instrument for cooperation to fight organised and serious international crime“ (EMPACT, vodilni instrument EU za sodelovanje v boju proti organiziranemu mednarodnemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala) (SWD (2021)0074),

⁽¹⁾ UL L 293, 20.11.2018, str. 11.

sreda, 15. december 2021

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. aprila 2021 z naslovom Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2021–2025 (COM(2021)0171),
 - ob upoštevanju sporazumov o operativnem in strateškem sodelovanju med Agencijo Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) in Albanijo, Bosno in Hercegovino, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo ter delovnega dogovora za vzpostavitev sodelovanja med kosovskimi organi kazenskega pregona in Europolom,
 - ob upoštevanju sporazumov o sodelovanju med Eurojustom in Albanijo, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo,
 - ob upoštevanju sporazumov o sodelovanju pri upravljanju meja med Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex) in Albanijo, Bosno in Hercegovino, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo,
 - ob upoštevanju berlinskega procesa in zavez držav Zahodnega Balkana za boj proti korupciji iz leta 2018,
 - ob upoštevanju Europolove ocene ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala z dne 12. aprila 2021 in ocene ogroženosti zaradi internetnega organiziranega kriminala z dne 5. oktobra 2020,
 - ob upoštevanju poročila Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) z naslovom „Measuring Organized Crime in the Western Balkans“ (Merjenje organiziranega kriminala na Zahodnem Balkanu),
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2016 o boju proti trgovini z ljudmi v zunanjih odnosih EU ⁽²⁾,
 - ob upoštevanju svojega priporočila z dne 19. junija 2020 Svetu, Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o Zahodnem Balkanu po vrhu leta 2020 ⁽³⁾,
 - ob upoštevanju svojih resolucij iz let 2019 in 2020 o poročilih Komisije o Albaniji, Bosni in Hercegovini, Kosovu, Črni gori, Severni Makedoniji in Srbiji,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0298/2021),
- A. ker je organizirani kriminal postal osrednje vprašanje v mednarodnih zadevah in ogroža mir in razvoj ter zahteva skupen in usklajen odziv EU, njenih držav članic in mednarodnih partnerjev;
- B. ker je učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu del pristopnega procesa k EU, zlasti sklopa o temeljnih pravicah in pogajalskega poglavja 24 – Pravica, svoboda in varnost;
- C. ker sta korupcija in organizirani kriminal še vedno resna težava v regiji Zahodnega Balkana in lahko negativno vplivata na države članice EU; ker so mreže organiziranega kriminala tesno povezane in zakoreninjene v državah članicah EU in tretjih državah;
- D. ker je proces evropskega povezovanja držav Zahodnega Balkana neposredno odvisen od normalizacije odnosov med državami Zahodnega Balkana in odnosov z državami članicami EU;
- E. ker je organizirani kriminal na Zahodnem Balkanu strukturna težava z globokimi povezavami s podjetji in državnimi institucijami, kar je eden od kazalnikov ujetja države, ki naj bi ga pomagale odpraviti reforme v zvezi s procesom vključevanja v EU;
- F. ker sta organizirani kriminal in korupcija tesno povezana s pranjem denarja, davčno utajo, klientelizmom in nekaznovanjem;

⁽²⁾ UL C 101, 16.3.2018, str. 47.

⁽³⁾ UL C 362, 8.9.2021, str. 129.

sreda, 15. december 2021

- G. ker organizirane kriminalne združbe dobro sodelujejo prek meja in etnične pripadnosti, za razliko od policije in sodnih organov držav Zahodnega Balkana, ki morajo nujno izboljšati tovrstno usklajenost;
- H. ker organizirane kriminalne združbe sodelujejo s skupinami iz držav širšega sosedstva Evrope pri dejavnostih, kot so trgovina z ljudmi, tihotapljenje migrantov, tihotapljenje artefaktov in pranje denarja;
- I. ker so usklajeni pravni okviri in njihovo učinkovito izvrševanje, neodvisni protikorupcijski organi in organi za boj proti kriminalu ter prava politična volja, ključni za odpravo organiziranega kriminala;
- J. ker se v skladu s poročilom Urada Združenih narodov za droge in kriminal z naslovom „Measuring Organized Crime in the Western Balkans“ (Merjenje organiziranega kriminala na Zahodnem Balkanu) pregon in obsodbe pogosto osredotočajo na nepomembne člane hudodelskih združb, vodje skupin na Zahodnem Balkanu pa pogosteje ostajajo nekaznovani;
- K. ker so se organizacije civilne družbe uveljavile kot pomembni deležniki v boju proti organiziranemu kriminalu in korupciji po vsej regiji in imajo ključno vlogo zlasti pri spremljanju razmer in ocenjevanju protikorupcijskih politik;
- L. ker je potrebnih več raziskav in zanesljivejših podatkov o organiziranem kriminalu, da bi oblikovali bolj učinkovit politični odziv na organizirani kriminal in korupcijo v tej regiji;
- M. ker ima izobraževanje ključno vlogo pri preprečevanju kriminala in spodbujanju kulture zakonitosti;
- N. ker se je nevarnost, ki jo predstavljajo organizirane kriminalne združbe z Zahodnega Balkana, v nekaterih državah neupravičeno uporabila kot argument proti pristopu in bi jo bilo zato treba ustrezno obravnavati, da bi dosegli napredek v pristopnem procesu držav Zahodnega Balkana k EU;
- O. ker morajo države Zahodnega Balkana, če želijo izpolniti merila za članstvo v EU, izvesti celovite reforme na ključnih področjih ter doseči konkretne rezultate pri pravosodnih reformah ter boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu;
- P. ker sta krepitev pravne države ter boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu temelja strategije EU za Zahodni Balkan iz leta 2018;
- Q. ker je bilo v okviru instrumenta za predpristopno pomoč (IPA II) za projekte, povezane z bojem proti organiziranemu kriminalu na Zahodnem Balkanu, dodeljenih približno 64 milijonov EUR, s katerimi so se financirali številni nacionalni in večdržavni projekti za učinkovitejšo delovanje pravosodja v primerih organiziranega kriminala in korupcije na Zahodnem Balkanu, tudi s spremljanjem sojenj; ker instrument za predpristopno pomoč IPA III zajema tudi posebne cilje za razvoj učinkovitih orodij za preprečevanje organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi in nedovoljenim strelnim orožjem, trgovine s prepovedanimi drogami in pranja denarja ter boj proti njim;

Splošno stanje

1. poudarja, da organizirani kriminal in korupcija predvsem in najbolj prizadeneta državljane držav Zahodnega Balkana, saj ogrožata njihovo pravico do varnosti in socialne kohezije ter spodkopavata njihovo zaupanje v demokratični sistem, ustvarjata ovire za demokratične reforme in ovirata pristopni proces, hkrati pa imata potencialne in dejanske negativne učinke na varnost in stabilnost držav članic EU;
2. poudarja, da se bodo razmere v zvezi z organiziranim kriminalom poslabšale, če bo državam Zahodnega Balkana odvzeta evropska perspektiva, in da se stanje lahko izboljša samo s spodbujanjem procesa vključevanja v EU in sodelovanja z državami članicami; poudarja, da sta boj proti organiziranemu kriminalu in spodbujanje povezovanja z EU procesa, ki se medsebojno krepi, zato je treba pospešiti proces povezovanja z EU;
3. meni, da je povezovanje liberalizacije vizumske ureditve za Kosovo z bojem proti organiziranemu kriminalu kontraproduktivno, saj izoliranost spodbuja kriminalne dejavnosti; ponovno poudarja, da je Kosovo izpolnilo vsa merila za liberalizacijo vizumskega režima, in poziva Svet, naj nemudoma odobri liberalizacijo vizumskega režima;

sreda, 15. december 2021

4. ugotavlja, da morajo države Zahodnega Balkana, da bi napredovale na poti v EU, pokazati konkretne rezultate na ključnih področjih, kot so pravna država in boj proti korupciji ter organiziranemu kriminalu; jih poziva, naj znatno okrepijo svoja prizadevanja za pospešitev potrebnih reform ter poziva EU, naj kot prednostno nalogo politike širitve spodbuja pravičen prenos in izvajanje ustreznih mednarodnih instrumentov, ki podpirajo pravno državo in boj proti korupciji ter organiziranemu kriminalu s finančno pomočjo in praktičnim sodelovanjem;
5. pozdravlja objavo strategije EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021-2025 14. aprila 2021, in poziva EU, naj izboljša mednarodno sodelovanje na področju boja proti organiziranemu kriminalu, zlasti z državami Zahodnega Balkana, da bi se učinkovito spopadli s to mednarodno grožnjo;
6. ugotavlja, da so družbe Zahodnega Balkana bolj dovzetne za organizirani kriminal zaradi dejavnikov, kot so pomanjkanje zaposlitvenih možnosti, korupcija, dezinformacije, elementi ujetja države, neenakost, tuje vmešavanje nedemokratskih režimov, kot sta Rusija in Kitajska, ter počasen pristopni proces k EU; poziva oblasti držav Zahodnega Balkana in njihove mednarodne partnerje, zlasti EU, naj povečajo svoja prizadevanja pri reševanju teh izzivov, ki povzročajo nestabilnost, ovirajo vključevanje ter zavirajo demokratični in gospodarski razvoj;
7. obžaluje pomanjkanje resnične politične volje delov lokalnih političnih elit za boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji ter odpravo vseh elementov ujetja države;
8. obžaluje pomanjkanje neodvisnosti in v številnih primerih ustreznega delovanja sodstva v državah Zahodnega Balkana ter poziva, naj se sprejme bolj strateški pristop k obravnavanju izzivov, ki jih predstavlja organizirani kriminal; poziva EU, naj zagotovi dodatno pomoč za spodbujanje kulture strokovnosti in učinkovitosti kazenskega pravosodja ter za povečanje integritete sodstva; ugotavlja, da je kljub določenemu napredku pri reformi sodstva še vedno potreben velik trud, da bi dosegli oprijemljive rezultate;
9. poziva države Zahodnega Balkana, naj popolnoma odpravijo pomanjkljivosti svojih kazensko-pravnih sistemov, vključno s trajanjem postopkov; poziva EU in druge mednarodne partnerje, naj zagotovijo dodatne smernice za organe kazenskega pregona ter sodstvo, da bi povečali strokovnost in učinkovitost kazenskega pravosodja;
10. pozdravlja, da so države Zahodnega Balkana prenesle standarde EU in mednarodne standarde za odvzem premoženjske koristi v nacionalno zakonodajo, pa tudi druga prizadevanja za boj proti organiziranemu kriminalu v regiji, kot je razvoj državnih usklajevalnih mehanizmov ter posebnih sodišč in enot kazenskega pregona; vendar obžaluje, da se ti standardi slabo izvajajo in poziva oblasti držav Zahodnega Balkana, naj dosežejo vidne rezultate pri izterjavi nezakonito pridobljenega premoženja v korist vseh državljanov ter naj kot prednostno nalogo v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu določijo zaplembo premoženjske koristi in pripomočkov, ki so povezani s kaznivimi dejanji; poziva EU, naj organom kazenskega pregona pomaga pri zagotovitvi ustreznih zmogljivosti, pogojev in sredstev, ter poudarja, da je treba v državnih tožilstvih zlasti povečati znanje s področja finančne forenzike;
11. poziva države Zahodnega Balkana, naj svoja prizadevanja osredotočijo ne samo na posamezne primere, ampak tudi na kriminalne organizacije v celoti, da bi uspešno preganjale in obsodile vplivne storilce kaznivih dejanj; ugotavlja, da sta pravilna opredelitev kriminalne dejavnosti kot „organizirane“ in njena natančna preiskava ključnega pomena za odziv kazenskega pravosodja; poziva ustrezne organe, naj odpravijo zakonodajne vrzeli, ki omogočajo razkrinkanje informatorjev in žvižgačev, ter naj njih in njihove bližnje sorodnike zaščitijo pred nadlegovanjem, sodnimi postopki ali grožnjami, da se poveča zmogljivost za razbitje organiziranih kriminalnih združb ter uspešen boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu; spodbuja izmenjavo dobre prakse z državami članicami, ki so bile posebej uspešne v boju proti organiziranemu kriminalu; poziva države članice, naj podpirajo programe za zaščito prič, tudi s preselitvami;
12. poziva države Zahodnega Balkana, naj se trajno uspešno borijo proti organiziranemu kriminalu, korupciji in pranju denarja ter redno pripravljajo nacionalna poročila o tem; prav tako jih poziva, naj izboljšajo medinstitucionalno sodelovanje, tudi pri zbiranju in izmenjavi obveščevalnih podatkov, da bi boljše razumele organizirani kriminal in se uspešneje borile proti njemu;

sreda, 15. december 2021

13. ponavlja, da je treba z jasnimi protikorupcijskimi zaščitnimi ukrepi in učinkovitim pregonom odmevnih primerov korupcije odpraviti politične in upravne povezave z organiziranim kriminalom; poziva EU, naj poveča podporo za utrditve javnih uprav, ki temeljijo na zaslugah; je zelo zaskrbljen zaradi poročil in obtožb o povezavah političnih osebnosti na visoki ravni z organiziranimi kriminalnimi združbami, medtem ko pravosodni sistem teh obtožb ni zmožen učinkovito obravnavati; poudarja, da je gradbeni sektor na Zahodnem Balkanu med sektorji, ki so najbolj izpostavljeni organiziranemu kriminalu in korupciji;

14. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da kriminalne združbe izkoriščajo pandemijo covid-19, med drugim z zlorabo neposrednih javnih naročil za osnovno medicinsko opremo in storitve za zdravstvene strukture, prodajo ponarejenih covidnih potrdil in oderuški posojili; poziva oblasti držav Zahodnega Balkana, naj ukrepajo proti ponarejenim cepivom in potrdilom o cepljenju; poziva Komisijo, naj proračunsko podporo veže na jasne protikorupcijske cilje; poudarja, da je treba v ta namen vzpostaviti stabilen mehanizem za spremljanje izvajanja;

15. opozarja, da je v IPA III predvideno strogo pogojevanje, tako da je treba financiranje prilagoditi ali celo ustaviti v primeru znatnega nazadovanja ali stalnega pomanjkanja napredka na področju tako imenovanih temeljnih načel, zlasti na področju pravne države in temeljnih pravic, vključno z bojem proti korupciji in organiziranemu kriminalu; poudarja, da ima EU odgovornost in interes z vidika varnosti, da poskrbi, da se sredstva EU ne bodo uporabila kontraproduktivno za krepitev klientelističnih mrež koruptivnih politikov in privilegiranih podjetij;

16. ugotavlja, da so povezave med organiziranim kriminalom, politiko in podjetji obstajale že pred razpadom Jugoslavije in se nadaljujejo od devetdesetih let prejšnjega stoletja; obsoja očitno pomanjkanje volje pristojnih organov, da bi odprli arhive nekdanje Jugoslavije; v zvezi s tem ponovno poziva k odprtju jugoslovanskih arhivov in zlasti odobritvi dostopa do dosjejev nekdanje jugoslovanske tajne službe (UDBA) ter protiobveščevalne službe Jugoslovanske ljudske armade (KOS) in vrnitvi dosjejev ustreznim vladam, če to zahtevajo;

17. poudarja, kako pomembna sta sodelovanje in izmenjava obveščevalnih podatkov z državami članicami, mednarodnimi partnerji, kot so Združene države Amerike, Kanada in Združeno kraljestvo, pa tudi z mednarodnimi organizacijami, kot so NATO, GRECO, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in UNODC;

18. pozdravlja, da so se ZDA ponovno začele konstruktivno posvečati Zahodnemu Balkanu, tudi boju proti korupciji; v zvezi s tem opozarja na izvršilno odredbo ZDA o kaznovanju oseb, ki prispevajo k destabilizaciji razmer na Zahodnem Balkanu, ter na ukrepe ZDA proti posameznikom in subjektom, ki so storili huda dejanja korupcije; poziva EU, naj temeljito oceni morebitno uskladiitev s temi ukrepi;

Posebne oblike organiziranega kriminala

19. ugotavlja, da so države Zahodnega Balkana izvirne, ciljne in tranzitne države za trgovino z ljudmi, ki večinoma vključuje trgovino z ženskami in dekleti za namene spolnega izkoriščanja; dodaja, da je trgovina z ljudmi kaznivo dejanje z največjim sorazmernim deležem povezav z organiziranim kriminalom; poziva ustrezne organe, naj se bolj osredotočijo na preprečevanje in krepitev odpornosti skupin, ki so izpostavljene tveganjem, povezanim s trgovino z ljudmi, pri čemer poudarja, da je treba sprejeti presečni pristop, pri katerem se upošteva vidik spola; pozdravlja skupne ukrepe, ki so bili izvedeni z mednarodnimi partnerji, med drugim z Interpolom in Europolom, na podlagi katerih so bile aretirane osebe, osumljene trgovine z ljudmi in tihotapljenja ljudi;

20. ugotavlja, da so države Zahodnega Balkana tranzitni koridor za migrante in begunce in da so bili veliki premiki prebivalstva v zadnjih letih ogromen izziv za regijo in države članice; poziva k povečanju prizadevanj pri obravnavanju tihotapljenja migrantov in zaščiti temeljnih pravic pretihotapljenih oseb, zlasti mladoletnikov brez spremstva, ter k večji izmenjavi informacij in k boljšemu usklajevanju med državami Zahodnega Balkana in državami članicami; spodbuja EU in njene države članice, naj zagotovijo več pomoči pri reševanju teh vprašanj, na primer s finančno in tehnično podporo, s sklepanjem neformalnih sporazumov in sporazumov o statusu ter s spodbujanjem sodelovanja prek skupnega operativnega urada in operativne platforme za vzhodnosredozemsko pot, pri čemer naj upoštevajo posebnosti in potrebe zahodnobalkanske poti, ter s podporo pri zagotavljanju dostojnih pogojev za sprejem; poziva k okrepljenemu varovanju zunanjih meja EU v sodelovanju z državami Zahodnega Balkana;

sreda, 15. december 2021

21. poudarja, da je obravnava pridobivanja finančnih sredstev s kaznivimi dejanji ključna za odkrivanje kriminalnih dejavnosti in preprečevanje njihovega vdora v zakonito gospodarstvo; poudarja, da je preglednost dejanskega lastništva pomembno orodje politike za boj proti korupciji, zavezitev nezakonitih finančnih tokov in boj proti davčnim utajam; pozdravlja prizadevanja vlad držav Zahodnega Balkana v boju proti pranju denarja, med drugim s sprejetjem prenovljenih okvirov o boju proti pranju denarja; vendar je zaskrbljen zaradi njihovega neustreznega izvajanja; poudarja, da je treba znatno izboljšati izvrševanje določb o potrebni skrbnosti in preglednost dejanskega lastništva, tudi v bančnem sektorju;

22. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je v regiji precej sive ekonomije (po ocenah predstavlja ta več kot 30 % BDP regije) in da se na Zahodnem Balkanu pretaka ogromno nezakonitih gotovinskih plačil; poziva vlade v regiji, naj po možnosti izvajajo ukrepe za zmanjšanje sive ekonomije; poudarja, da nezadostna ureditev spletnega bančništva povečuje tveganje za pranje denarja, ter poziva države Zahodnega Balkana in Komisijo, naj obravnavajo vprašanje mednarodnega in regionalnega usklajevanja v širitvenem procesu EU;

23. pozdravlja zavezanost držav Zahodnega Balkana boju proti nezakoniti trgovini z osebnim in lahkim orožjem, zlasti s sprejetjem regionalnega načrta na vrhu EU in Zahodnega Balkana v Londonu, katerega cilj je preprečevanje nezakonitega posedovanja, uporabe in proizvodnje tega orožja ter trgovine z njim; poudarja pa, da je v skladu z akcijskim načrtom EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 nezakonito posedovanje strelnega orožja in trgovina z njim še vedno hud problem, saj večina najdenega orožja, ki je bilo uporabljeno pri organiziranemu kriminalu v EU, prihaja iz regije; poziva šest držav Zahodnega Balkana, naj vlagajo v programe za podporo razoroževanju;

24. poudarja pomemben prispevek Centra Jugovzhodne in Vzhodne Evrope za izmenjavo informacij pri nadzoru osebnega in lahkega orožja (SEESAC) pri povečanju zmogljivosti nacionalnih in regionalnih deležnikov za nadzor in zmanjšanje širjenja in zlorabe osebnega in lahkega orožja ter poziva k tesnejšemu sodelovanju in usklajevanju s tem centrom;

25. ugotavlja, da je šest držav Zahodnega Balkana še vedno glavna tranzitna regija za nezakonito trgovino z drogami ter da sta proizvodnja drog in trgovina z njimi, kaznivi dejanji, zaradi katerih se najpogosteje izreče sodbe; pozdravlja vse večje število skupnih operacij za boj proti drogam; v zvezi s tem poziva k okrejitvi sodelovanja med agencijami EU za kazenski pregon, kot je Europol, in organi za kazenski pregon v državah članicah in državah Zahodnega Balkana; poudarja, da morajo organi kazenskega pregona razviti svoje zmogljivosti, da bodo lahko bolje spremljali trgovino z drogami in se borili proti njej;

26. ugotavlja, da so se povečale dejavnosti organiziranega kibernetnega kriminala; pozdravlja prizadevanja držav Zahodnega Balkana za razširitev njihovih zmogljivosti za boj proti kibernetnemu kriminalu in povečanje pregona kibernetnega kriminala; poziva EU, naj državam Zahodnega Balkana pomaga z ustreznimi orodji in sredstvi za boj proti kibernetni kriminaliteti in drugim spletnim grožnjam, med drugim prek nedavno ustanovljenega Evropskega industrijskega, tehnološkega in raziskovalnega kompetenčnega centra za kibernetno varnost; poudarja, da se je treba proti manipulativnim dezinformacijam boriti v tesnem sodelovanju z evropskimi partnerji;

27. poziva EU in države Zahodnega Balkana, naj se skupaj odzovejo na nenehne in naraščajoče grožnje varstvu in ohranjanju kulturne dediščine ter na tihotapljenje kulturnih predmetov, zlasti na konfliktnih območjih; poziva k tesnejšemu sodelovanju med različnimi organi kazenskega pregona, vključno s takojšnjo izmenjavo informacij med nacionalnimi obveščevalnimi službami, in k okrepljenemu sodelovanju med organi kazenskega pregona ter umetniškimi in arheološkimi skupnostmi;

28. ugotavlja, da morajo države Zahodnega Balkana okrepiti boj proti drugim nezakonitim dejavnostim, ki jih izvajajo organizirane kriminalne združbe, ki vključujejo izkoriščanje delovne sile, okoljski kriminal, kot sta nezakonita sečnja ter divji lov, in izsiljevanje;

Sodelovanje z EU (njenimi državami članicami in agencijami) ter medregionalno sodelovanje

29. pozdravlja tesnejše sodelovanje med EU in državami Zahodnega Balkana v boju proti organiziranemu kriminalu ter poziva EU, naj še naprej podpira razvoj zmogljivosti na Zahodnem Balkanu ter spodbuja policijsko in pravosodno sodelovanje v boju proti organiziranemu kriminalu; poudarja, da morajo vsi sporazumi o sodelovanju s strukturami EU v celoti spoštovati temeljne pravice in zagotavljati ustrezno raven varstva podatkov; poziva države Zahodnega Balkana, naj na področju javnih naročil, boja proti organiziranemu kriminalu in terorizmu, pranja denarja in kibernetne kriminalitete še naprej usklajujejo zakonodajo s pravnim redom EU;

sreda, 15. december 2021

30. priporoča, naj se obstoječe strukture pod pokroviteljstvom EU, kot je Svet za regionalno sodelovanje, okrepijo, da bodo lahko stalno podpirale nadaljnje sodelovanje med EU, njenimi državami članicami in državami Zahodnega Balkana;

31. pozdravlja sklenitev sporazumov o sodelovanju med Eurojustom ter Albanijo, Severno Makedonijo, Črno goro in Srbijo, pa tudi dovoljenje za začetek pogajanj z Bosno in Hercegovino; poziva Svet, naj čim prej odobri začetek pogajanj za podoben sporazum s Kosovom, saj je pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah z vsemi državami Zahodnega Balkana ključnega pomena v boju proti organiziranemu kriminalu, zlasti na področju trgovine z ljudmi in tihotapljenja drog, ki predstavljata večino kriminalnih dejavnosti v regiji; ugotavlja, da je Eurojust omogočil približno 200 skupnih kazenskih preiskav med državami članicami EU in državami Zahodnega Balkana;

32. izraža pohvalo za uspešno sodelovanje s tožilci za zvezo iz Albanije, Črne gore, Severne Makedonije in Srbije, napotenimi v Eurojust za zagotavljanje podpore v čezmejnih preiskavah, ki so vključevale njihove države, ter opozarja, da se je število obravnavanih primerov po imenovanju tožilcev za zvezo znatno povečalo; v zvezi s tem spodbuja podobno sodelovanje s preostalimi državami Zahodnega Balkana; pozdravlja povečanje števila primerov pravosodnega sodelovanja po letu 2019 kljub težavnim okoliščinam zaradi pandemije covid-19;

33. poudarja, da je Zahodni Balkan regija posebnega pomena za Europol; pozdravlja sporazume o operativnem sodelovanju med Europolom in petimi državami Zahodnega Balkana ter delovni dogovor s kosovskimi organi kazenskega pregona; poziva k izvajanju teh sporazumov v celoti ter in izraža pohvalo za uspešne operacije, izvedene v okviru tega sodelovanja; pozdravlja odprtje Europolovega urada za zvezo v Albaniji leta 2019 in odločitev o odprtju podobnih uradov za zvezo v Bosni in Hercegovini ter Srbiji; spodbuja podobno sodelovanje s preostalimi državami Zahodnega Balkana; nadalje poudarja, da je pomembno izboljšati sodelovanje z Evropskim javnim tožilstvom (EJT) in Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF); v zvezi s tem poziva EU in države Zahodnega Balkana, naj vzpostavijo okvir za plodno sodelovanje med Evropskim javnim tožilstvom in državami Zahodnega Balkana, da bo lahko Evropsko javno tožilstvo učinkovito izvajalo svoje pristojnosti v zvezi s sredstvi EU, zlasti kar zadeva sredstva instrumenta za predpristopno pomoč IPA III v državah Zahodnega Balkana;

34. pozdravlja delovne dogovore o posebnih temah, povezanih z bojem proti organiziranemu kriminalu, ki jih je sklenila Agencija EU za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) z državami Zahodnega Balkana; poudarja, da je treba še naprej krepiti vzpostavljene mehanizme med Cepolom in regijo Zahodnega Balkana; je seznanjen s posebnimi poročili o državah, ki jih je pripravila skupina GRECO, in poudarja, kako pomembno je, da države kandidatke za članstvo v EU tesneje sodelujejo s skupino GRECO in izvajajo njena posebna priporočila;

35. poudarja, da je Interpol pomemben instrument v boju proti organiziranemu kriminalu; obžaluje, da Kosovo kljub večkratnim poskusom še vedno ni član Interpola; poziva države članice, naj dejavno podprejo prošnjo Kosova za članstvo v organizaciji; meni, da bi se s članstvom vseh šestih držav Zahodnega Balkana v Interpolu še izboljšala učinkovitost ukrepov proti čeznacionalnemu kriminalu;

36. pozdravlja začetek veljavnosti sporazumov o sodelovanju pri upravljanju meja med Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex) ter Albanijo, Črno goro in Srbijo, ki agenciji Frontex omogočajo izvajanje skupnih operacij v teh državah, da bi se izboljšalo upravljanje njihovih meja ter izboljšal boj proti čezmejnemu kriminalu in nadzor nedovoljenih migracij v skladu z mednarodnimi standardi in ob polnem spoštovanju človekovih pravic; pozdravlja podobna sporazuma o statusu s Severno Makedonijo ter Bosno in Hercegovino, ki sta v postopku sprejema, in poziva vse strani, naj čim prej pospešijo ratifikacijo teh sporazumov in si prizadevajo za podoben sporazum s Kosovom; poudarja, da je treba še naprej razvijati sodelovanje med agencijo Frontex in državami Zahodnega Balkana na področju boja proti organiziranemu kriminalu;

37. poudarja, da se je treba osredotočiti na preprečevanje in izobraževanje, zlasti na negativne družbene posledice organiziranega kriminala ter trgovine z ljudmi, drogami in orožjem, ter na ustrezno razumevanje državljanstva in povečanje odpornosti, pri čemer se je treba bolj posvetiti socialno-ekonomskim razmeram, zlasti v primestnih in na podeželskih območjih, ter podpreti lokalne pobude za zmanjšanje dovzetnosti za kriminal in korupcijo, pri čemer je potreben presečni pristop, pri katerem se upošteva vidika spola; poudarja, da je pomembno krepiti demokratične zmogljivosti v regiji Zahodnega Balkana, med drugim s pomočjo specializiranih programov in pilotnih projektov za krepitev participativne demokracije in za razpravo o vprašanjih, povezanih z bojem proti organiziranemu kriminalu in korupciji;

sreda, 15. december 2021

38. poudarja, da je treba spremljati povezave med organiziranimi kriminalnimi združbami in radikaliziranimi posamezniki in terorističnimi organizacijami; ponovno opozarja na pomembno vlogo EU v boju proti financiranju terorizma in pranju denarja; podpira nadaljnje sodelovanje na tem področju, zlasti s podporo EU za usposabljanje finančnih strokovnjakov v regiji, izmenjavo informacij, najboljših praks ter znanja in izkušenj; pozdravlja, da so udeleženci vrha o Zahodnem Balkanu 5. julija 2021 v Berlinu priznali, da je potreben odziv več akterjev ter sodelovanje z zasebnim sektorjem in organizacijami civilne družbe, da bi se povečala učinkovitost skupnih prizadevanj za boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, nezakonitemu financiranju, korupciji in terorizmu;

39. poudarja, da je regionalno sodelovanje ključno za učinkovit boj proti organiziranemu kriminalu; izraža pohvalo za delo obstoječih regionalnih pobud, namenjenih krepitevi medinstitucionalnih odnosov v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu med državami Zahodnega Balkana, kot je Center jugovzhodne Evrope za odkrivanje in pregon kaznivih dejanj, ter spodbuja nadaljnje regionalno sodelovanje za učinkovitejši boj proti čezmejnemu organiziranemu kriminalu;

40. pozdravlja vlogo regionalnih pobud, pri katerih sodelujejo države članice EU in države Zahodnega Balkana, kot so strategija EU za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR), Jadransko-jonska pobuda, Srednjeevropska pobuda (CEI) in berlinski proces; spodbuja države članice EU in države Zahodnega Balkana, naj sodelujejo pri teh pobudah in v celoti izkoristijo njihov potencial;

41. pozdravlja financiranje v okviru IPA za projekte, ki vključujejo celotno regijo in katerih cilj je povečati zmogljivosti držav Zahodnega Balkana v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu; izraža pohvalo zlasti programu za zaščito prič v okviru instrumenta za predpristopno pomoč IPA II, na podlagi katerega se je vzpostavila „balkanska mreža“; poziva, naj se to sodelovanje nadaljuje, partnerice z Zahodnega Balkana pa naj prevzamejo odgovornost za ohranitev mreže;

42. podpira program za podporo učinkovitejšemu izvajanju sodne oblasti v primerih korupcije in organiziranega kriminala na Zahodnem Balkanu prek spremljanja sodnih postopkov, ki se financira iz instrumenta za predpristopno pomoč ter vključuje več držav, saj gre za korak v smeri, da bi oblasti na pravosodni ravni učinkoviteje obravnavale korupcijo in organizirani kriminal na Zahodnem Balkanu; poziva vlade držav Zahodnega Balkana, naj v celoti uresničijo priporočila, ki so jih v okviru medsebojnega pregleda pripravili strokovnjaki držav članic;

43. meni, da bi morale partnerice z Zahodnega Balkana dejavno sodelovati na konferenci o prihodnosti Evrope ter da bi jih bilo treba vključiti v široko evropsko razpravo o boju proti organiziranemu kriminalu;

44. poziva mednarodne donatorje, naj poskrbijo za boljše usklajevanje različnih programov za boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji na Zahodnem Balkanu, da ne bi prišlo do podvajanja in da bi bilo mednarodno sodelovanje na teh področjih bolj učinkovito;

45. zaskrbljenostjo ugotavlja, da v regiji primanjkuje verodostojnih podatkov o organiziranem kriminalu, in poziva države Zahodnega Balkana, naj izboljšajo razumevanje organiziranega kriminala, tako da povečajo svoje zmogljivosti za zbiranje in obdelavo zanesljivih podatkov o organiziranem kriminalu; poudarja, da so potrebne bolj poglobljene interdisciplinarne raziskave in presečni pristop, pri katerem se upošteva vidik spola, ter spodbuja države Zahodnega Balkana, naj sodelujejo z mednarodnimi partnerji pri vzpostavitvi nacionalnih statističnih sistemov za evidentiranje in analizo organiziranega kriminala, da bi lahko bolje zasnovali politike, ki bi bile učinkovite in podprte z dokazi, za preprečevanje organiziranega kriminala in korupcije ter boj proti njima;

Vloga civilne družbe in medijev

46. poudarja ključno vlogo organizacij civilne družbe, akademikov in novinarjev pri spremljanju dela vlad ter pravosodnih organov in organov kazenskega pregona ter pri ocenjevanju uspešnosti boja proti organiziranemu kriminalu; ugotavlja, da so v državah Zahodnega Balkana večinoma vzpostavljeni pravni in institucionalni okviri za udeležbo organizacij civilne družbe, vendar obžaluje, da njihov potencial ni v celoti izkoriščen in da so organizacije civilne družbe, ki se osredotočajo na korupcijo in organizirani kriminal, v nekaterih primerih deležne sovražnega odnosa vlad; poziva, naj se organizacije civilne družbe v večji meri vključijo v zakonodajni proces in naj se jim omogoči, da lahko smiselno prispevajo h ključnim delom zakonodaje; v zvezi s tem poziva oblasti držav Zahodnega Balkana, naj na podlagi vključujočih postopkov nujno zasnujejo, sprejmejo in izvajajo boljše zakone o prostem dostopu do informacij;

sreda, 15. december 2021

47. pozdravlja pomembno vlogo, ki jo imajo organizacije civilne družbe pri preventivnem delu, podpora ranljivim skupinam, oblikovanju politike in nadzoru, kadar ni neodvisnih javnih organov; je zaskrbljen zaradi kampanj blatenja, pritiska in ustrahovanja, s čimer se še hitreje krči prostor za delovanje organizacij civilne družbe;

48. spodbuja organizacije civilne družbe na Zahodnem Balkanu, naj vzpostavijo močnejše mreže med akterji civilne družbe, opredelijo lokalne partnerje, ki se ukvarjajo s podobnimi vprašanji, izmenjajo izkušnje in najboljše prakse, da bi razumele naravo in vzroke organiziranega kriminala ter podprle preprečevanje radikalizacije v regiji; pozdravlja prispevek deležnikov, kot sta Mreža za ozaveščanje o radikalizaciji in Evropska mreža za strateško komuniciranje, k strateškim komunikacijskim kampanjam;

49. je seznanjen, da je veliko organizacij civilne družbe odvisnih od zasebnega financiranja in imajo težave pri zbiranju sredstev za ohranitev svojih dejavnosti; priznava, da se nepovratna sredstva pogosto dodelijo kratkoročnim projektom, le malo pa je podpore dejavnostim za boj proti organiziranemu kriminalu; se zaveda, da se zaradi kratkoročnega financiranja osebe zaposluje le za namene specifičnega projekta, zaradi česar ni standardov stabilne zaposlitve, hkrati pa ima osebe le malo možnosti za pridobivanje osnovnih znanj, kar pa škoduje dolgoročnemu strateškemu načrtovanju;

50. izraža pohvalo dragocenemu delu preiskovalnih novinarjev, ki poročajo o odmevnih primerih in razkrivajo povezave med organiziranimi kriminalnimi združbami, politiki in podjetji; odločno obsoja napade, tudi načrtne uboje, ustrahovanje, sovražni govor in klevetanje zoper preiskovalne novinarje in civilno družbo; z zaskrbljenostjo ugotavlja primere sovražnega govora in klevetanja s strani državnih uradnikov, poslancev in predstavnikov vlad, vladajočih strank in medijev, ki so v državni lasti ali jih deloma financira država; poziva oblasti in organe kazenskega pregona, naj zaščitijo preiskovalne novinarje in civilno družbo, da bodo ti lahko neovirano delovali, ter poziva h kaznovanju vseh oblik sovražnega govora, usmerjenega proti manjšinam in ranljivim skupinam, zlasti v zvezi z njihovim nacionalnim ali etničnim poreklom; ponovno poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj okrepi sodelovanje s civilno družbo, nevladnimi organizacijami, oblikovalci politik, ki so naklonjeni reformam, akademiki in neodvisnimi mediji na terenu, ter povečata podporo zanje; spodbuja Komisijo in lokalne delegacije EU, naj sodelujejo z lokalnimi deležniki pri krepitvi postopkov za redno spremljanje sojenj v primerih korupcije in organiziranega kriminala;

51. globoko obžaluje vse večje število primerov strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti, ki se pogosto uporabljajo kot grožnja novinarjem in posameznikom, da se jim prepreči razkritje nepravilnosti, ki so jih storili tisti na oblasti; poziva oblasti Zahodnega Balkana, naj storijo bistveno več za zagotovitev preglednosti v lastništvu medijev, neodvisnosti novinarskega dela ter zaščite medijske svobode pred političnim vmešavanjem, saj so to bistveni elementi svobodne in demokratične družbe, ki so nujno potrebni za uspešen boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji;

o

o o

52. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter vladam in parlamentom držav članic in držav Zahodnega Balkana.